

1. บ้านหัวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทร (บ้านหัวเทพฯ)

ที่ตั้ง : อยู่ในเขตเทศบาล ต.เทพกระษัตรี อ.ถลาง จ.ภูเก็ต (หลังองค์การโทรศัพท์ถลาง)

ประวัติเดิม หัวเทพกระษัตรีเป็นบุตรคนโตของท่านจอมร้างบ้านเคียน เจ้าเมืองถลางในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ตั้งเมืองอยู่ที่เกาะบ้านเคียน บ้านเดิมอยู่ใกล้กับสระน้ำที่เรียกว่า “นาปากสระ” ชาวถลางนับถือบรรพบุรุษ ได้มีการเซ่นไหว้ “ผีถลาง” มีคำเชื่อเชื่อบรรพบุรุษของตนหนึ่งว่า “หน้าเรือนแม่หม่า มีขามคอมม่า มีหัวกากับ มีต้นม่วงคล้า มีสระหน้าบ้าน มีคูโดยรอบ มีขอบค่ายไผ่” ภรรยาของร้าง เป็นลูกสาวเจ้าเมืองไทรบุรีมีบุตร 5 คน 1.ท่านผู้หญิงจัน 2.คุณมุก 3.คุณมา 4.พระยาถลางอาด (ณ ถลาง) 5.พระปลัดเรือง

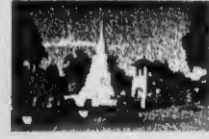
ท่านผู้หญิงจันแต่งงานกับหม่อมมก๊กดิฐธร บุตรจอมนายกองเมืองตะกั่วทุ่ง มีบุตร 2 คน คือแม่ปรังและเทพยาถลางเทียน (ต้นสกุลประทีป ณ ถลาง) สามีถึงแก่กรรมตั้งแต่ท่านยังเป็นเด็ก ได้รับการฝึกเพลงอาวุธจากคุณมุกน้าสาว

เจ้าเมืองนครศรีธรรมราชได้ให้ เทพาพิณ (อ้อจัน) มาช่วยงานจอมร้างบ้านเคียน ได้แต่งงานกับท่านผู้หญิงจันมีบุตรชื่อ “ทอง” ถวายตัวเป็นบาทบริจา ในรัชกาลที่ 1 ประสูติพระองค์ “เจ้าหญิงอุบล”

ต้นลาน (คล้ายต้นตาล) ใบลานใช้จารหนังสือ สมัยก่อนต้นลานมีมากรอบๆ บ้านหัวเทพฯเพื่อไว้เขียนข้อความเรื่องสำคัญๆ ปัจจุบันยังมี 5-6 ต้นซึ่งควรอนุรักษ์เก็บไว้

2. วัดพระนางสร้าง

ที่ตั้ง : หมู่ 1 ต.เทพกระษัตรี อ.ถลาง จ.ภูเก็ต (กม.18-19)

เป็นวัดเก่าแก่และเคยเป็นสมรภูมิสู้รบกับพม่า เมื่อครั้งตีเมืองถลาง 2328 เดิมชื่อ “วัดตะเคียน” และมีตำนานว่า พระนางเลือนขาวซึ่งเป็นชายาของเจ้าเมืองนครฯ ถูกขูดขี้ผึ้งและต้องโทษประหาร ก่อนดาบพระนางขอโอกาสไปไหว้พระธาตุที่ศรีลังกาก่อน เมื่อกลับมาได้มาสร้างวัด ณ ที่แห่งนี้ จึงได้นามว่า “วัดพระนางสร้าง” และเป็นที่นำอัศวรยี่ยัง เลือดที่ออกมาเป็นสีชาวบริสุทธิจึงได้ชื่อว่า “พระนางเลือนขาว”

ในอุโบสถเก่า มีพระพุทธรูปศิลาเก่าแก่ 3 องค์เรียกกันว่า “พระในทุ่ง” หรือพระ 3 กษัตริย์ ซึ่งอยู่ในพระอุทระของพระพุทธรูปปูนปั้นองค์ใหญ่ด้วย

“พระครูสุนทรสมณกิจ (เขม ชาโค) 2392-2476 นามเดิมว่า “ปอด ไคร์คณี” ชอบคบแก่เรือนหนังสือ ไทย พระธรรมวินัย วิปัสสนากรรมฐาน ชอบรวบรวมคำราบราวม เครื่องสมนไพร ไร่ในใบลานหรือ สมุดข่อย ชาวถลางรุ่นเก่าถ้อยถนอมถึงความศักดิ์สิทธิ์ของท่านไว้มาก

3. วัดม่วงโกมารกัจ (วัดม่วง)

ที่ตั้ง : ตั้งอยู่บ้านเหียง หมู่ 3 ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต เป็นวัดร้างอยู่ในความดูแลของวัดพระนางสร้างมีพระพุทธรูปปูนปั้นครึ่งท่อน เศียรชำรุด ชาวบ้านเชื่อกันว่าวิญญาณของพระภิกษุ สมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งมรณภาพที่วัดแห่งนี้ยังคงสถิตอยู่ที่พระพุทธรูปครึ่งองค์นี้ ใกล้พระพุทธรูปเคยมีต้นทิงและต้นทัง ซึ่งลายแทงที่วัดม่วงโกมารกัจกล่าวถึงความว่าระหว่างต้นทิงต้นทังเป็นที่ฝังสมบัติ

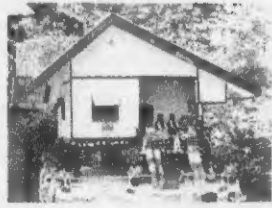
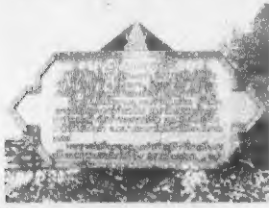
ชาวบ้านยังเชื่อว่าวัดม่วงโกมารกัจเคยเป็นวัดในสมัยท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทรซึ่งก่อนเกิดสงครามศึกถลาง 2328 เจ้าเมืองถลางได้ใช้ลานวัดม่วงเป็นสถานที่ฝึกซ้อมทหาร ฝึกการเขยื้อนน้ำมนต์ ยันต์ทหาร ฝึกซ้อมรำกริช ฝึกผสมดินปืน ซึ่งมีบ่อน้ำ 2 บ่อ บ่อหนึ่งเขยื้อนยาสมุนไพรให้ทหารอาบเพื่อความอยู่ยงคงกระพัน และเคยเป็นฉาปนสถานแก่บรรพชนชาวถลาง ด้านหลังวัดเป็นที่ฝังศพชาวไทยมุสลิมบุคคลสำคัญ เช่น สุสานแม่หม่าเสียว

ในปีพ.ศ. 2528 ทางจังหวัดจัดงานฉลองครบรอบ 200 ปีวีรตวีรศรีเมืองถลาง ชาวถลาง-ได้ช่วยกันปั้นหุ่นปูนประติมากรรมท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทรในอิริยาบถต่างๆคือกลุ่มดึกบาตร, พิธีการสักเลขทหารเอก, นายประจวบมาฝึกฝึกเพลงรบ, พิธีออกอุปสมบทของลูกชาย “พระยาถลางเทียน”

ต่อมามูลนิธิท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทรซึ่งก่อตั้งเมื่อปี 2536 โดย ดร.สุวัฒน์ วุฒิมณีและคณะกรรมการผู้มีจิตศรัทธาทุกท่านร่วมกันสละแรงใจแรงกายถวายปัจจัยสร้างวิหารศาลาอัฐมุขเจดีย์เป็นอนุสรณ์ประดิษฐานรูปปั้นท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทรและมีพระพุทธรูปครึ่งถลาง ประดิษฐานอยู่กลางแจ้ง

1. บ้านท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทร (บ้านท้าวเทพฯ)

ที่ตั้ง : อยู่ในเขตเทศบาล ต.เทพกระษัตรี อ.ถลาง จ.ภูเก็ต (หลังองค์การโทรศัพท์ถลาง)

ประวัติเดิม ท้าวเทพกระษัตรีเป็นบุตรคนโตของท่านจอมร้างบ้านเคียน เจ้าเมืองถลางในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ตั้งเมืองอยู่ที่เกาะบ้านเคียน บ้านเคียนอยู่ใกล้กับสระน้ำที่เรียกว่า “นาปากสระ” ชาวถลางนับถือบรรพบุรุษ ได้มีการเซ่นไหว้ “ผีถลาง” มีคำเชื่อบรรพบุรุษคนหนึ่งว่า “หน้าเรือนแม่หม่า มีขามค่อม่า มีหัวกากับ มีต้นม่วงกล้ำ มีสระหน้าบ้าน มีคูโดยรอบ มีขอบค่ายไผ่” ภรรยาจอมร้าง เป็นลูกสาวเจ้าเมืองไทรบุรีมีบุตร 5 คน 1.ท่านผู้หญิงจัน 2.คุณมุก 3.คุณมา 4.พระยาถลางอาด (๗ ถลาง) 5.พระปลัดเรือง

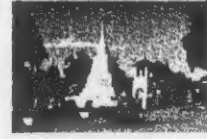
ท่านผู้หญิงจันแต่งงานกับหม่อมหมึกกสิกรรม บุตรจอมนายกองเมืองกะทู้ทุ่ง มีบุตร 2 คน คือแม่ปรางและพญาถลางเทียน (ต้นสกุลประทีป ๗ ถลาง) สามีถึงแก่กรรมตั้งแต่นายเทียนยังเป็นเด็ก ได้รับการฝึกเพลงอาวุธจากคุณมุกน้าสาว

เจ้าเมืองนครศรีธรรมราชได้ให้ พญาพิมล (ยี่ขัน) มาช่วยงานจอมร้างบ้านเคียน ได้แต่งงานกับท่านผู้หญิงจันมีบุตรชื่อ “ทอง” ถวายตัวเป็นบาทบริจาร ในรัชกาลที่ 1 ประมุขพระองค์ “เจ้าหญิงอุบล”

คันฉาด (คล้ายคันฉาด) ใบลานใช้จารหนังสือ สมัยก่อนคันฉาดมีมากรอบๆ บ้านท้าวเทพฯเพื่อไว้เขียนข้อความเรื่องสำคัญๆ ปัจจุบันยังมี 5-6 ต้นซึ่งควรอนุรักษ์เก็บไว้

2. วัดพระนางสร้าง

ที่ตั้ง : หมู่ 1 ต.เทพกระษัตรี อ.ถลาง จ.ภูเก็ต (กม.18-19)

เป็นวัดเก่าแก่และเคยเป็นสมรภูมิสู้รบกับพม่า เมื่อครั้งตีเมืองถลาง 2328 เดิมชื่อ “วัดตะเคียน” และมีตำนานว่า พระนางเลือดขาวซึ่งเป็นชายาของเจ้าเมืองนครฯ ถูกขโมยไปมีผู้และต้องโทษประหาร ก่อนตายพระนางขอโอกาสไปไหว้พระธาตุที่ศรีลังกาก่อน เมื่อกลับมาได้มาสร้างวัด ณ ที่แห่งนี้ จึงได้ชื่อว่า “วัดพระนางสร้าง” และเป็นที่นำศรัทธายัง เลือกที่มอออกมาเป็นติขาวบริสุทธิจึงได้ชื่อว่า “พระนางเลือดขาว”

ในอุโบสถเก่า มีพระพุทธรูปปูนปั้นเก่าแก่ 3 องค์เรียกกันว่า “พระในทุ่ง” หรือพระ 3 กษัตริย์ ซึ่งอยู่ในพระอุทรของพระพุทธรูปปูนปั้นองค์ใหญ่ด้วย

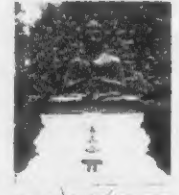
“พระครูสุนทรตมณกิจ (เขม ขาโต) 2392-2476 นามเดิมว่า “ปอด ไครรัตน์” ครอบครองเรือนหนังสือไทย พระธรรมวินัย วิปัสสนากรรมฐาน ชอบรวบรวมตำราโบราณ เครื่องสมุนไพรรักษาโรคในโบสถ์หรือ สมุดข่อย ชาวถลางรุ่นเก่ายังคงนับถือความศักดิ์สิทธิ์ของท่านไว้มาก

3. วัดม่วงโกมารภัจจ์ (วัดม่วง)

ที่ตั้ง : ตั้งอยู่บ้านเขวียง หมู่ 3 ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต เป็นวัดร้างอยู่ในความดูแลของวัดพระนางสร้างมีพระพุทธรูปปูนปั้นครึ่งท่อน เศียรชำรุด ชาวบ้านเชื่อกันว่าวิญญาณของพระภิกษุ สมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งมีรูปภาพที่วัดแห่งนี้ยังคงสถิตอยู่อยู่ที่พระพุทธรูปครึ่งองค์นี้ ใกล้พระพุทธรูปเคยมีต้นทิงและต้นหาง ซึ่งลายแทงที่วัดม่วงโกมารภัจจ์กล่าวถึงความวาระหว่างต้นทิงต้นหางเป็นที่ฝังสมบัติ

ชาวบ้านยังเชื่อว่าวัดม่วงโกมารภัจจ์เคยเป็นวัดในสมัยท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทรซึ่งก่อนเกิดสงครามศึกถลาง 2328 เจ้าเมืองถลางได้ใช้สถานวัดม่วงเป็นสถานที่ฝึกซ้อมทหาร ฝึกการตีเขื่อนบ้าน ลงขันตีทหารฝึกซ้อมรำกริช ฝึกผสมดินปืน ซึ่งมีบ่อน้ำ 2 บ่อ บ่อหนึ่งเชื่อว่าขุดมาขุดน้ำให้ทหารอาบเพื่อความอยู่ยงคงกะพัน และเคยเป็นฌาปนสถานแก่บรรพชนชาวถลาง ด้านหลังวัดเป็นที่ฝังศพชาวไทยมุสลิมบุคคลสำคัญ เช่นสุสานแม่หม่าเสีย

ในปีพ.ศ. 2528 ทางจังหวัดจัดงานฉลองครบรอบ 200 ปีวีรกรรมวีรกรรมเมืองถลาง ชาวถลางได้ช่วยกันปั้นหุ่นปูนประติมากรรมท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทรในอิริยาบถต่างๆคือกอดคอกันวาด, พิธีการสักเกศทหารเอก, นายประจวบเผ่าฝึกเพลงรบ, พิธีออกอุปสมบทของลูกชาย “พระยาถลางเทียน”

ต่อมามูลนิธิท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทรซึ่งก่อตั้งเมื่อปี 2536 โดย ดร.สุวัฒน์ วุฒิเมธีและคณะกรรมการผู้มีจิตศรัทธาทุกท่านร่วมกันสละแรงใจแรงกายถวายปัจจัยสร้างวิหารศาลาถาวรบุษยเจดีย์เป็นอนุสรณ์ประดิษฐานรูปปั้นท้าวเทพกระษัตรี-ท้าวศรีสุนทรและมีพระพุทธรูปครึ่งถลาง ประดิษฐานอยู่กลางแจ้ง